

**Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова
Інститут мовознавства імені О. О. Потебні НАН України
Лодзинський університет
Шуменський університет
імені Єпископа Костянтина Преславського**

СВІТ МОВИ – СВІТ У МОВІ

**МАТЕРІАЛИ
VI Міжнародної наукової конференції
29 жовтня 2021 р.**

Київ – 2021

УДК 811
ББК 81.2
С

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету
іноземної філології Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова (протокол № 3 від 10 листопада 2021 р.)

Світ мови – світ у мові: матеріали VI Міжнародної наукової конференції (м. Київ, 29 жовтня 2021 р.; Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова): тези доповідей / уклад. Т. В. Слива; за заг. ред. Ю. В. Кравцової. – Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2021. – 157 с.

ISBN 978-966-931-252-5

Збірник містить тези доповідей лінгвістів України, Болгарії, Грузії, Польщі, де розглядаються актуальні проблеми історичного розвитку мови, взаємозв'язку мови та мислення, мови як феномена культури, її ролі в міжкультурній комунікації, мовної семантики, лексико-граматичних інновацій, функціонування мовних засобів у різних типах дискурсу, сутності мовної особистості, прикладні аспекти вивчення мови.

Призначено для лінгвістів – учених, викладачів, студентів.

ISBN 978-966-931-252-5

© Автори статей, 2021
© Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова, 2021

М. О. Палій
Шумен, Болгарія
Н. В. Місник
Київ, Україна

ТЕРМІНОСИСТЕМА Й ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ В ІНОЗЕМНІЙ СТУДЕНТСЬКІЙ АУДИТОРІЇ

Актуальність роботи зумовлена необхідністю аналізу й узагальнення наукового матеріалу щодо наявних методик викладання мови спеціальності, зокрема мови медицини, з огляду на термінологічний компонент навчання української мови як іноземної. Особливої уваги потребують питання, пов'язані з підготовкою професійно орієнтованих навчальних матеріалів, спеціалізованих навчальних посібників із фокусуванням на термінологічній роботі іноземних студентів.

Проблема забезпечення студентів необхідними науково-теоретичними знаннями для практичної термінологічної роботи як важливого чинника опанування фахової мови вже розглядалася нами в різних аспектах [1; 2; 3; 4; 5]. Зокрема, фокусування уваги на універсальності педагогічних стратегій мовної підготовки в сучасних національній та європейській медичних вищих школах дало підстави стверджувати, що “саме у сфері медицини найвиразніше проявляються комунікативні вміння фахівця. Вони повною мірою реалізуються як на етапі підготовки майбутнього спеціаліста, коли формується рівень його мовної компетенції, так і на етапі практичної діяльності медика, під час безпосереднього спілкування медичного працівника з пацієнтом, коли від мистецтва спілкування суттєво залежать результати лікування” [4, с. 1186].

У наших попередніх публікаціях йшлося також про напрацювання в питанні організації термінологічної роботи студентів для самостійного та кваліфікованого вирішення труднощів слововживання і терміновживання в сучасному дискурсі як основного завдання мовних дисциплін у вищій школі [1, с. 99].

У фокусі досліджень залишається проблема концептуального підходу до презентації галузевої термінології в навчальних матеріалах для іноземних студентів. Інноваційні процеси в системі освіти вимагають оновлення змісту навчання, підвищення його наукового і професійного рівня, зокрема створення навчально-методичного забезпечення на основі новітніх технологій і передового педагогічного досвіду.

Вироблення навичок професійної комунікації потребує оволодіння операціями вибору слів, зокрема й термінів, що надає

навчанню фахового мовлення специфічного характеру й зумовлює розроблення спеціальних прийомів оволодіння цими операціями.

Вивчення фахової мови базується на правильно відібраному словникові-мінімумі, який повинен бути активно засвоєним. З огляду на контекстуальне вживання термінів важливим є засвоєння типових для наукової літератури граматичних структур, якими майбутні фахівці можуть оперувати у процесі ділового спілкування. Саме питання підготовки студентів до професійного дискурсу поділяємо на дві частини: відбір словника за спеціальністю і розробка системи вправ, які б сприяли його активізації, та визначення основних структурних одиниць мовленнєвої діяльності іноземних студентів.

Враховуючи лінгвістичну природу слів-термінів та граматичних структур, що потребують засвоєння, з методичних позицій можна виділити такі вихідні одиниці навчального матеріалу: слово, словосполучення, речення, текст.

На рівні лексеми суттєвими є навички володіння звуковим образом слова, розуміння його значення та зв'язку з іншими словами тощо. Сюди можна віднести операції пошуку й відбору слів для конкретного висловлювання, операції заміни та перетворення, які формують вміння висловити ту ж саму думку шляхом опису, використання синонімів, а також операції комбінування вивченого слова з іншими лексемами.

Щодо вироблення навичок терміновживання у процесі вивчення фахового мовлення слід враховувати, що на цьому етапі навчання іноземними студентами вже засвоєно необхідний масив загальнонавчальної лексики. Зважаючи на однозначність термінів, проблеми вибору студентом відповідної словоформи з декількох синонімічних не виникає. Основним завданням в цьому разі є організація діяльності студентів, що забезпечила б стійке запам'ятовування активного термінологічного словника й уміння оперувати вивченою лексикою у процесі побудови висловлювання.

З огляду на те, що елементарним рівнем професійного висловлювання є речення як компонент тексту, вживання нової лексики на рівні речення потребує автоматизації дій щодо структурного (синтаксичного, морфологічного, інтонаційного) оформлення висловлювання даного рівня.

Отже, максимально продуктивну роботу із засвоєння термінів уможливить, на нашу думку, презентація слова-терміна в окремих лінгвістичних аспектах. Зокрема, розглядаються граматичний, лексичний, семантичний, словотвірний та синтаксичний параметри слова.

Вивчення термінологічної системи студентами дає уявлення про джерела формування та способи номінації спеціальних понять,

найбільш характерні словотвірні моделі, особливості функціонування термінів і терміносполук, взаємодію певного виду термінів у межах однієї термінологічної системи й поза нею – із загальнонавчальною лексикою української мови.

Комплексний підхід у термінологічній роботі дає можливість простежити аналогію в дослідженні термінолексми та зафіксувати ідентичність його параметрів у різних мовах.

Представлена концепція, запропонована для роботи зі студентами у вищих навчальних закладах, де працюють автори, пройшла успішну апробацію. Важливо відзначити, що професійно зорієнтовані, якісно підготовлені навчально-методичні матеріали, які містять викладені вище аспекти термінологічної роботи, є підґрунтям для реалізації вимог концепції сучасної мовної освіти.

Література:

1. *Литвиненко Н., Місник Н.* Термін і терміносистема в контексті інноваційних технологій мовної підготовки. Інноваційна педагогіка. 2021. Вип. 32. Т. 2. С. 98–103.
2. *Місник Н.* Формування української медико-клінічної термінології. К., 2004. 168 с.
3. *Палий М.* Терминологические системы, их изучение и методика преподавания студентам технических специальностей. Варна: ТУ-Варна, 2007. 183 с.
4. *Dokova A., Misnyk N.* A medical dictionary as a main source of terminological work for communicative competences improvement. British Journal of Science, Education and Culture. London: London University Press, 2015. No. 1. (7) (January-June). Vol. III. P. 1185–1191.
5. *Misnyk N., Paliy M.* The scientific term and its central role in future specialist's professional language studying. Fundamental and Applied Studies in America, EU and CIS countries: Proceedings of the 1st International Sciences Congress. International Agency for Development of Culture, Education and Science. Canada, Toronto, 2014. P. 287–290.

ЗМІСТ

Аскерова І. А. МЕТАФОРИЧНО-МЕТОНІМІЧНА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ СМУТКУ, ПЕЧАЛІ, ЖУРБИ У ПОЛЬСЬКІЙ МОВІ.....	3
Балабан О. О. ПАРАДИГМИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОГНІТИВНО- СЕМАНТИЧНИХ УНІВЕРСАЛІЙ.....	6
Блинова І. А. ЗОБРАЖАЛЬНО-ВИРАЖАЛЬНА ОЗНАКА ІРОНІЇ В ПРОЗОВИХ ТВОРАХ КОМІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ.....	9
Брик М. М. КУЛЬТУРНО-МОВНА ОСОБИСТІСТЬ ЯК КЛЮЧОВИЙ СУБ'ЄКТ ЛІГВОІМАГОЛОГІЧНОГО ВІДОБРАЖЕННЯ КУЛЬТУРИ.....	12
Вардзелашивили Ж. А. ЛИНГВИСТИЧЕСКОЕ ПОНЯТИЕ “ЯЗЫКОВАЯ ЛИЧНОСТЬ” КАК ТРАНСДИСЦИПЛИНАРНЫЙ ТЕРМИН.....	15
Вежбиньски Я. СЕМАНТИКА И СТИЛИСТИКА МАЛЫХ ЖАНРОВ С АНТОНИМАМИ В ТВОРЧЕСТВЕ А. П. ЧЕХОВА.....	18
Воловенко І. В. НЕУЗУАЛЬНІ ОДИНИЦІ ЯК КОМПОНЕНТ МЕТАМОВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ.....	22
Волощенко Е. И. ОККАЗИОНАЛЬНОЕ СЛОВООБРАЗОВАНИЕ В КУЛИНАРНО-РАЗВЛЕКАТЕЛЬНОМ ТЕЛЕДИСКУРСЕ.....	24
Гвоздецька К. О. СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ РІЗНОМАНІТНИХ ОНЛАЙН- РЕСУРСІВ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ.....	28

Gotsiridze R. VITALITY OF INCLUDING E-LEARNING AS A MANDATORY COMPONENT OF A FOREIGN LANGUAGE STUDIES.....	31
Гудзь С. А. ОСВОЕНИЕ ЛЕКСЕМЫ ТЮРКСКОГО ПРОИСХОЖДЕНИЯ “ТАРИФ” УКРАИНСКИМ, РУССКИМ И АНГЛИЙСКИМ ЯЗЫКАМИ.....	34
Даниленко Л. І. СЛОВ’ЯНСЬКА ФРАЗЕОЛОГІЯ ТА ПАРЕМІОЛОГІЯ В ІСТОРІОГРАФІЧНОМУ РАКУРСІ.....	37
Дишлева Г. В. КОНОТАТИВНА РЕАЛІЗАЦІЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З АНТРОПОНІМІЧНИМ КОМПОНЕНТОМ “ІМ’Я ЛЮДИНИ”.....	42
Довгань О. В. СУПЕРПОЗИТИВНІСТЬ ЯК ОЗНАКА МОВИ: ДО ПИТАННЯ АКСІОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ ДО СМІСЛУ І КОНЦЕПТУ.....	45
Дубова О. А., Мовчан Л. С. ЕТИКЕТНІ ФОРМУЛИ ПРИВІТАННЯ.....	48
Иванова Л. П. ИНФОРМАЦИОННО-ДИДАКТИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ ЛИНГВОИМАГОЛОГИЧЕСКОГО ИССЛЕДОВАНИЯ.....	51
Карапейчик Я. П. НОВЕЙШИЕ ЗАИМСТВОВАНИЯ ИЗ НЕМЕЦКОГО ЯЗЫКА.....	54
Ковтун Н. А. ТЕРМІНОЛОГІЯ ХОРОР-ЖАНРІВ.....	58
Кошарна А. О. ПЕРСУАЗИВНІСТЬ У СУЧАСНОМУ НІМЕЦЬКОМОВНОМУ МЕДІАДИСКУРСІ.....	61
Кравцова Ю. В. НАПРЯМИ ЛІНГВОМЕТАФОРОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ XXI СТ.	64

Куварова О. К. СПОСОБИ РОЗШИРЕННЯ СТАНДАРТНОГО КОМПЛЕКТУ КОНСТРУКТИВНИХ ПАРАМЕТРІВ ЛИСТА.....	67
Кувшинова Н. М. КОНТЕКСТ И ЕГО РОЛЬ В АКТУАЛИЗАЦИИ УСТОЙЧИВЫХ ФРАЗ НЕМЕЦКОГО ЯЗЫКА.....	70
Куцос О. І. ЗАСТОСУВАННЯ КЛАСТЕРНОГО АНАЛІЗУ ДО РОЗКРИТТЯ СУТНОСТІ КОНЦЕПТУ “НАЦІОНАЛЬНИЙ ХАРАКТЕР”	73
Кучма О. І., Онай О. С. МОДАЛЬНІ ЧАСТКИ У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ ЯК ЗАСІБ ВИРАЖЕННЯ ЕМОЦІЙ.....	76
Лемещенко-Лагода В. В. СЛОВА-РЕАЛІЇ ЯК ОДИН ІЗ РІЗНОВИДІВ НАЦІОНАЛЬНО- МАРКОВАНОЇ ЛЕКСИКИ.....	79
Лесневська Д. С. ПРЕПОДАВАНІЕ ДЕЛОВОГО РУССКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО В БОЛГАРСКОЙ СРЕДЕ.....	82
Леута О. І. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ МОДЕЛЮВАННЯ СИНТАКСИЧНОЇ СИСТЕМИ МОВИ.....	84
Лещенко Т. О. , Жовнір М. М. КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ СТОМАТОЛОГА (АКЦЕНТУАЦІЙНИЙ АСПЕКТ).....	87
Малаш О. В. РИТУАЛИ ТА СТАНИ ПЕРЕХОДУ ЯК МОВНО-КУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН: БОЛГАРСЬКИЙ ДОСВІД.....	90
Могила О. А. ГУЦУЛЬСЬКІ РЕГІОНАЛІЗМИ В МЕТЕОРОЛОГІЧНІЙ ЛЕКСИЦІ УКРАЇНСЬКИХ ГОВОРІВ.....	93
Музика Т. О. ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЇ ПОКОЛІННЯ Z У СУЧАСНИХ НІМЕЦЬКОМОВНИХ ТА УКРАЇНСЬКОМОВНИХ МАСМЕДІА.....	97

Ніколаєнко В. В. ФОРМУВАННЯ ВТОРИННОЇ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ ЯК ФАКТОР УДОСКОНАЛЕННЯ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНОГО НАПРЯМУ	100
Палій М. О., Місник Н. В. ТЕРМІНОСИСТЕМА Й ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ В ІНОЗЕМНІЙ СТУДЕНТСЬКІЙ АУДИТОРІЇ.....	103
Пасік Н. М. УКРАЇНСЬКІ ФРАЗЕОЛОГІЗМИ З КУЛЬТУРНО- НАЦІОНАЛЬНИМ КОМПОНЕНТОМ <i>СНІГ</i>	106
Петкова-Калева С. Я. ТОПОЛОГИЧЕСКИЕ КОГНИТИВНЫЕ МОДЕЛИ “РАССТОЯНИЕ” И “ПУТЬ” КАК ИПОСТАСИ ДИСТАНТНОСТИ В ЯЗЫКОВОМ МЫШЛЕНИИ.....	109
Пристайко Т. С. ЛЕКСИКОГРАФИЧЕСКАЯ ИНТЕРПРЕТАЦИЯ НОМИНАТИВНОГО ПОЛЯ “ВОЗРАСТ ЧЕЛОВЕКА” (по данным “Толкового словаря русского языка с включением сведений о происхождении слов”).....	111
Прокопович Н. Ю. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ У РОМАНІ Е. ХЕМІНГВЕЯ “FOR WHOM THE BELL TOLLS”	114
Ріба-Гринишин О. М., Федорів Є. М. ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ БАГАТОЗНАЧНИХ СЛІВ У РОМАНІ О. УАЙЛЬДА “ПОРТРЕТ ДОРІАНА ГРЕЯ”	117
Семененко Г. М. РОЗВИТОК СИСТЕМИ МАРКЕРІВ ПІДРЯДНОГО ВІДНОСНОГО РЕЧЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: СОЦІОЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ	120
Скопненко О. І. МОВОЗНАВЧІ ПАРАМЕТРИ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ	122
Слива Т. В. ХРОНОНИМЫ КАК ЧЛЕНЫ АССОЦИАТИВНО- СЕМАНТИЧЕСКИХ ГРУПП.....	128

Сніжко Н. В. ЛЕКСИКОГРАФІЧНИЙ ОПИС ДИНАМІКИ УКРАЇНСЬКОГО СВІТОСПРИЙМАННЯ У НОВІТНІХ ТЛУМАЧНИХ СЛОВНИКАХ.....	131
Стась Т. В. СОСТАВНЫЕ НАИМЕНОВАНИЯ УЧАСТКОВ ЛЕСА, РАСЧИЩЕННЫХ ПОД СЕНОКОС (по материалам памятников письменности XIV–XVI вв.).....	134
Столярчук Г. В. МОТИВАЦІЙНО-ЦІННІСНИЙ КОМПОНЕНТ ВИБОРУ НАПРЯМІВ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗВО.....	137
Тарасенко В. И. ПОЛИСЕМАНТ <i>ГОЛОВА</i> В ПРАКТИКЕ ПРЕПОДАВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО В ТУРКМЕНСКОЙ АУДИТОРИИ.....	140
Чалыкова Т. И. РИЗОМА КАК МОДЕЛЬ ФОРМИРОВАНИЯ ПРЕЦЕДЕНТНЫХ ФЕНОМЕНОВ И ЛИНГВОКУЛЬТУРНЫХ КОНЦЕПТОВ (на примере прецедентного имени “Каин” и лингвокультурного концепта “Коварство”).....	143
Черепинська А. Ф. МІЖСОБИСТІСНИЙ КОНФЛІКТ ЯК ЛІНГВІСТИЧНИЙ ФЕНОМЕН.....	146
Шпітько І. М. РОЛЬ ПРИНЦИПУ ЕКСПЛАНАТОРНОСТІ В ДОСЛІДЖЕННІ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИХ СИСТЕМ СУЧАСНИХ СЛОВ’ЯНСЬКИХ МОВ.....	149

Наукове видання

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
Кафедра слов'янських мов

СВІТ МОВИ – СВІТ У МОВІ

Матеріали VI Міжнародної наукової конференції

Українською, російською, англійською,
болгарською, іспанською, німецькою, польською, чеською мовами

За зміст і достовірність фактів, цитат, власних імен
та інших відомостей відповідають автори

Підписано до друку 18.11.2021 р. Формат 60х84/16.

Папір офісний. Гарнітура Times New Roman.

Ум. др. арк. 9,13. Обл.-вид. арк. 8,85.

Наклад 250 прим. Зам. № 219.

Віддруковано з оригіналів.

Видавництво Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова. 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9
Свідцтво про реєстрацію ДК № 1101 від 29.10.2002. (044) 234-75-87
Віддруковано в друкарні Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова (044) 239-30-26